

* ZPRÁVY *

Druhý kongres českých slavistů v Hradci Králové

Ve dnech 19.-20. 1. 2010 uspořádala *Česká asociace slavistů* ve spolupráci s *Katedrou slavistiky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové II. kongres českých slavistů*. Jeho předchůdce se konal 2. - 3. 10. 2007 na Filozofické fakultě Západočeské univerzity v Plzni.

Tento kongres by věnován především filologicko-areálovým studiím. Zaznělo zde více než padesát příspěvků a byli tu slavisté různých generací z Brna, Olomouce, Českých Budějovic, Opavy, Pardubic, Plzně, ale i Univerzity Karlovy a Slovanského ústavu AV ČR a DAMU. Jako hosté přijeli slavisté ze Slovenska, Norska, Polska a Itálie.

Na zahájení byl přečten pozdravný dopis nestora české slavistiky Slavomíra Wollmana. Badatel se zamýšlel nad organizační strukturou české slavistiky a jejími centry a kritizoval daný stav jakési umělé centralizace: ČAS je pro něho z tohoto hlediska skutečnou představitelkou české slavistiky vytvářenou zdola reprezentanty profesního hnutí. Zasluhou prof. Oldřicha Richterka, organizátora kongresu za Pedagogickou fakultu Univerzity Hradec Králové, a jeho kolegů, vedoucí Katedry slavistiky PhDr. Jany Kostincové, PhD., Mgr. Miroslava Půži a dalších se kongres českých slavistů stal skutečně přátelským shromážděním. Smyslem těchto setkávání není jen prezentace vlastního slavistického výzkumu, letos například areálového aspektu slavistiky, ale také hlubší a zevrubnější zamyšlení nad stavem širokého oboru, tedy slovanské filologie a slavistiky jako takové. Kvůli efektu by se chtělo říci, že česká slavistika nevezkvétá, ale nemyslím si to, spíše naopak – podle behavioristické teze o akci a reakci od 90. let 20. století rozkvetla, vydala plody, expandovala publikačně, má nové časopisy, jako jich nikdy neměla, ale přesto nebo právě proto tu zůstalo mnoho úskalí, situací, které ji doslova otravují. Nejde jen přednostně o tzv. mocenskou nejednotnost slavistiky, to není tak důležité: vědní obory by přece neměly stát v jednom řídku jako armáda, naopak jim prospívá pluralita, vícehlasost, ale současně tolerance a všímavost. Právě těch posledních vlastností má bohužel česká slavistika jako šafránu, naopak, je zde mnoho intolerance a ignorance. To se neodstraní hned, ale postupně a tento kongres má být jedním z mnoha krůčků, jak k tomu nikoli silou a mocí, ale poklidně a přirozeně dojít bez zbytečných mravních kompromisů.

Hlavním problémem je ovšem kontinuita oboru, neboť obor, který se nehlásí k své minulosti, nebude mít ani budoucnost. Těch, co začínali psát v dějinách rok nula nebo jedna, bylo mnoho, ale dnes o nich již nic nevíme. Puškinova slova, že neúcta k předkům je prvním znakem nemravnosti a zdivočení platí stejně v 21. jako v 19. století. S tím je spojena nutnost generační posloupnosti, otevřenosti, návaznosti: dnes však často vidíme střetání generací, umělé a účelové urychlování kvalifikačního růstu, degeneraci dříve narozených v pouhé produkty kladných posudků.

Na jedné straně by tedy slavisté měli posilovat kvalitu hodnot, které mohou hájit, aby slavistika byla žádaným a společensky sankcionovaným oborem. Od toho se odvíjí budoucí

cesta na společenské výsluní, neboť význam těchto oborů poroste i v souvislosti s rozšiřováním EU a hlavně s tím, že část slovanských zemí bude v EU, část zůstane mimo. Toto rozkročení dává slavistice novou a výhodnou dimenzi, potenci a dynamiku.

V souvislosti s doporučeným tematickým zaměřením letošního kongresu – tj. tzv. areálovými studii (jinak filologicko-areálovými) – se tu upozorňovalo na nový časopis, který začal vycházet v Brně – *Nová rusistika*, stejně jako na další časopisy z Olomouce, jiné z Brna, sborníky z Hradce, Českých Budějovic, Ostravy aj.

Kromě pracovní části nabídl kongres také společenský večer, divadelní představení studentů Katedry slavistiky PF UHK pod vedením doc. Galiny Kosych a procházku historickým jádrem města. Kongresu se zúčastnili představitelé velvyslanectví Ruské federace a Slovinska. Kromě úvodních vystoupení zástupců zmíněných ambasád, organizátora kongresu prof. Richtera a předsedy ČAS, tu zazněly příspěvky, které ukázaly šíři problematiky a její flexibilní variace. Zdeněk Pechal promluvil o uměleckých a neuměleckých žánrech, vycházejí i z brněnské koncepce integrované žánrové typologie, jazykovým obrazem jiných zemí v ruštině se zabýval Jozef Sipko, frazeologickým obrazem světa Ludmila Stěpanovová, o Jakobsonově Moudrosti starých Čechů pojednal Miloš Zelenka, o různých aspektech literární vědy a areálových studií hovořili Oldřich Richterek, Marie Sobotková, Daniel Bína, Libor Pavera, Mária Kusá, Jaroslav Toman, Alenka Jensterle-Doležalová, Nella Mlsová, Stefano Aloe, Sergio Bonazza, Giuseppe Maiello, Petr Kučera, Kateřina Tichá, o klíčových lingvistických tématech se zmiňovala vystoupení Petry Fojtů, Romana Sukače, Lucje Bańczyk, Heleny Flidrové, Aleše Brandnera, Zdeňky Vychodilové, Galiny Kosych, Jany Ruferové, Evy Vysloužilové, kulturního areálu se týkaly referáty Marty Pató, Jiřího Fialy, Miloslava Konečného, Aleše Kozára, Radky Hříbkové, Natalie Čuvelevové, Jeleny Vasiljevové, Michaely Peškové, Katarinmy Mäsiarové, Lenky Müllerové, Evy Niklesové, Lucie Mattové, Blaženy Rudincové, Zdeňky Nedomové, Eleny Opletalové, areálové lingvistiky pak příspěvky Zbyňka Holuba, Jindřicha Kessnera a Ljuby Mrovčové. Důležité bylo, že se k programu kongresu a záměrům ČAS přihlásili slavisté fakticky ze všech českých univerzit, kde slavistika hraje podstatnější úlohu, ze Slovenska přijeli mj. zástupci UK z Bratislavy. Současně je důležité, že tu byly všechny slavistické generace, o virtuální přítomnosti jejího mezinárodně respektovaného nestora Slavomíra Wollmana jsme se zmínili. Spolupráce a věcnost jsou nejlepší odpovědí na zpochybňování slavistiky jako takové i její areálové podoby.

Ivo Pospíšil

Mezinárodní vědecká konference k jubileu A. P. Čechova

Není nutno zdůrazňovat, že jeden z posledních ruských klasiků **Anton Pavlovič Čechov** (29. 1. 1860-15. 6. 1904) patří dnes k nejvýznamnějším (a stále aktuálním) spisovatelům nejen v kontextu ruské literatury, ale i v povědomí literatury a kultury světové. Je proto přirozené, že v samotném Rusku byla 150. výročí narození tohoto spisovatele a dramatika věnována velká pozornost – dokonce i ze strany současných politiků. Slavnostního vzpomínkového aktu u spisovatelova rodného domu v jihoruském Taganrogu – přístavu na břehu Azovského moře v Rostovské oblasti – se v den výročí jeho narození zúčastnil i prezident D. A. Medveděv v doprovodu mnoha významných osobností, mj. i rektora Moskevské